

UPPHANDLINGSMYNDIGHETENS
HÅLLBARHETSKRITERIER
FÖR
STORKÖK DISKMASKINER
**Kriterieutkast till externa
synpunkter**

[Utkast]

Externa synpunkter pågår under perioden 2021-11-19 till
2021-12-21

STORKÖKSUTRUSTNING - Diskmaskiner

Omfattning

Undergruppen omfattar diskmaskiner för professionellt bruk:

- Huvdiskmaskiner
- Underbänksdiskmaskiner
- Grovdiskmaskiner
- Kombidiskmaskiner (findisk + grovdisk)
- Tunneldiskmaskiner
- Banddiskmaskiner

Undergruppen omfattar inte konsumentdiskmaskiner. Separata kriterier finns för sådana under [produktgruppen vitvaror](#).

Isoleringsmaterial, KravID 10072, bas

Isolerade produkter kräver mindre energi. Isoleringsmaterial med så låg växthusgaseffekt som möjligt eftersträvas.

Teknisk specifikation

All utrustning som har funktion för kyla eller värme ska vara isolerade.

För kylutrustning ska de gaser som används vid tillverkning av isoleringsmaterial maximalt ha en global uppvärmningspotential (GWP-värde) på ≤ 10

Förslag till bevis

Leverantören ska på begäran kunna uppvisa något av exempelvis följande:

- Produktinformationsblad eller produktmärkning som anger att produkten är isolerad samt vilken gas som använts vid tillverkning av isoleringsmaterialet och dess GWP-värde.

Förslag till uppföljning

Följ upp att de levererade produkterna är isolerade samt att eventuella gaser som använts har ett GWP-värde i enlighet med kravet.

Tabeller över köldmediers GWP-värden finns till exempel på [Naturvårdsverkets hemsida](#) och på [Allt om f-gas](#).

Motiv

Isolerade produkter kräver mindre energi för att bibehålla en temperatur.

Det är önskvärt att välja isoleringsmaterial med lågt GWP-värde (Global Warming Potential) för att minska växthuseffekten.

GWP står för "Global Warming Potential" och är ett mått på förmågan hos en växthusgas att bidra till växthuseffekten och den globala uppvärmningen. Skalan jämför den aktuella gasens klimatpåverkan med effekten av samma mängd koldioxid. GWP-värdet kan användas för att räkna fram koldioxidekvivalenter för respektive gas.

Information

GWP står för "Global Warming Potential" och är ett mått på förmågan hos en växthusgas att bidra till växthuseffekten och den globala uppvärmningen. Skalan jämför den aktuella gasens klimatpåverkan med effekten av samma mängd koldioxid. GWP-värdet kan användas för att räkna fram koldioxidekvivalenter för respektive gas.

Begränsning av biocider (antibakteriella ämnen) (KravID: 10074), bas
Varor som är behandlade med biocidprodukter kan innehålla ämnen som är miljö- och hälsofarliga. Genom detta krav undviks varor som är biocidbehandlade.

Teknisk specifikation

Utrustningen ska inte vara biocidbehandlad.¹

Definition enligt artikel 3 i [förordning \(EU\) 528/2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter](#).

Förslag till bevis

Leverantören ska på begäran kunna uppvisa något av exempelvis följande:

- Leverantörens egendeklaration baserad på teknisk dokumentation som visar att kravet är uppfyllt. Den tekniska dokumentationen ska finnas tillgänglig om den upphandlande organisationen begär det. Den kan till exempel visa att textilen inte är märkt eller omfattas av krav på information om biocidbehandling enligt [förordning \(EU\) 528/2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter](#).
- * Leverantörens egendeklaration inklusive teknisk dokumentation av kravuppfyllelse som verifierats av ett ackrediterat verifieringsorgan, ackrediterade för uppgiften enligt ISO/IEC 17029 eller likvärdig standard.

Förslag till uppföljning

Egendeklaration baserad på teknisk dokumentation

Om kravet verifierats med egendeklaration, gör ett stickprov och kontrollera att det inte finns en etikett/märkning som beskriver behandling med biocidprodukter. **Observera att om produkten har en etikett/märkning som beskriver biocidbehandlad vara uppfylls inte kravet.** Biocidbehandlade varor ska märkas i enlighet med biociddirektivet. Exempel på hur en märkning kan se ut finns i Kemikalieinspektionens faktablad "Regler för biocidbehandlade varor".

Om produkterna saknar märkning/etikett om behandling med biocidprodukt, begär information från leverantören om eventuell biocidbehandling av produkterna. Informationen kan till exempel bestå av produktblad, marknadsföringsmaterial eller liknande.

Observera att om marknadsföring visar biocidbehandling, till exempel antibakteriell eller luktfri, så uppfyller produkten inte kravet.

Egendeklaration verifierad av ackrediterat verifieringsorgan

Om kravet verifierats med en egendeklaration, begär in företagets egendeklaration inklusive teknisk dokumentation av kravuppfyllelse som verifierats av ett ackrediterat verifieringsorgan, ackrediterade för uppgiften enligt ISO/IEC 17029.

Information om kravet

En vara som marknadsförs som biocidbehandlad ska enligt förordning (EU) 528/2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter (biocidförordningen) märkas. Information ska även kunna lämnas om leverantören inte marknadsför varan som biocidbehandlad vara, enligt artikel 58 i samma förordning.

Motiv

En biocidbehandlad vara är en vara som är behandlad med en typ av bekämpningsmedel, en så kallad biocidprodukt. Syftet med behandlingen är att ge varan en funktion, till exempel att göra en sporttröja luktfri eller en skärbräda antibakteriell. Andra exempel på varor som kan vara behandlade är byggmaterial och vitvaror. Varor som är behandlade med biocidprodukter innehåller ämnen som kan vara farliga eller giftiga för människor och miljö samt kan påskynda utveckling av resistent bakterier.

Mer information om regler för biocidbehandlade varor finns på [Kemikalieinspektionens hemsida](#).

Vattenanvändning per diskback/diskkorg (huv-, underbänks- och tunneldiskmaskin), KravID 11510, bas

Att följa upp och begränsa vattenanvändningen vid användning ger möjlighet att förbättra sitt användarbeteende samt minskar användning av både vatten och energi.

Teknisk specifikation

Huv-, underbänks- och tunneldiskmaskiner, som omfattas av kontraktet, ska maximalt förbruka följande volymer av färskvatten i tabellen nedan vid normalprogram:

Maskintyp	Liter vatten/diskback (korg)
Huvdiskmaskin, grovdisk, kombidisk	3
Underbänksdiskmaskin	3
Tunneldisk	1,5

Förslag till bevis

Leverantören ska på begäran kunna uppvisa något av exempelvis följande:

- Produktinformationsblad som anger vattenanvändning per diskback samt specificering av vilket diskprogram som avses.
- Leverantörens beräkning av vattenanvändning per diskback/diskkorg samt specificering av vilket diskprogram som avses.

Förslag till uppföljning

Följ upp informationen som anger vattenanvändning per diskback och säkerställ att relevant gränsvärde i kravet är uppfyllt. Det kan till exempel göras genom att granska produktinformationsblad eller leverantörens beräkning.

Information

Leverantörens beräkning av vattenanvändning per diskback/diskkorg accepteras.

Motiv

Vattenanvändningen är ett grundläggande mått på effektivitet gällande både vatten, energi och kemikalier. Vatten i diskmaskinen används mest till slutspolning och upptankning. Vattenmängden är oberoende av ingående diskgoods. Alla leverantörer mäter ungefär samma sätt. Värden baseras på leverantörernas egna mätningar.

Återanvändning av diskvatten, KravID 11511, bas

Minskad användning av vatten genom återanvändning minskar även energianvändningen för uppvärmning av vatten.

Teknisk specifikation

Samtliga diskmaskiner (utrustade med tank), som omfattas av kontraktet, ska återanvända vatten i diskprocessen i syfte att minska användningen av färskvatten.

Förslag till bevis

Leverantören ska på begäran kunna uppvisa något av exempelvis följande:

- Produktinformationsblad som beskriver att diskmaskinen återanvänder vatten i diskprocessen.

Förslag till uppföljning

Följ upp att diskmaskinen har en funktion för att återanvända diskvatten. Detta kan följas upp genom att exempelvis granska produktinformationsblad.

Information

Motiv

Minskad mängd diskvatten i diskprocessen innebär att mindre vatten behöver tas in i diskprocessen och därmed också mindre vatten som behöver värmas upp. Om vattnet kan återanvändas fler gånger kan därmed förbrukningen av rent vatten minskas. Exempel på tekniker för återanvändning av diskvatten är genom att återanvända vatten till att utföra förspolning eller genom att komplettera en diskmaskin med ett sköljsteg med återanvänt vatten i början av sköljprocessen.

Värmeåtervinning av överskottsånga i tunneldiskmaskin (KravID: 10848), bas

Värmeåtervinning av överskottsånga minskar mängden ånga i diskrummet och använder ångans energi till att

värma upp vatten i näst diskcykel.

Teknisk specifikation

Tunneldiskmaskiner, som omfattas av kontraktet, ska ha värmeåtervinning av utgående överskottsånga installerat

Förslag till bevis

Leverantören ska på begäran kunna uppvisa något av exempelvis följande:

- Produktinformationsblad som beskriver att diskmaskinen är utrustad med värmeåtervinning av utgående överskottsånga.

Förslag till uppföljning

Följ upp att den diskmaskin som levererats har installerats med värmeåtervinning av utgående ånga. Det kan följas upp genom att granska produktinformationsblad eller motsvarande som visar att funktionen finns.

Motiv

I disk- och sköljprocessen så bildas det mycket ånga som ger en negativ påverkan på arbetsmiljön i diskrummet. Energin från ångan kan återvinnas till att värma upp inkommande vatten till nästa diskcykel. Detta kan göras genom att förse maskinen med en värmeåtervinningsenhet.

Värmeåtervinning av överskottsånga i tunnel-, band- och huvdiskmaskin (KravID: 10848), avancerad

Värmeåtervinning av överskottsånga minskar mängden ånga i diskrummet och använder ångans energi till att värma upp vatten i näst diskcykel.

Teknisk specifikation

Tunnel-, band- och huvdiskmaskiner som omfattas av kontraktet ska ha värmeåtervinning av utgående överskottsånga installerat

Förslag till bevis

Leverantören ska på begäran kunna uppvisa något av exempelvis följande:

Produktblad som beskriver att diskmaskinen är utrustad med värmeåtervinning av utgående överskottsånga.

Förslag till uppföljning

Följ upp att diskmaskiner som levererats enligt kontraktet är utrustade med värmeåtervinning av utgående överskottsånga. Detta kan till exempel göras genom att granska produktinformationsblad.

Motiv

I disk- och sköljprocessen så bildas det mycket ånga som ger en negativ påverkan på arbetsmiljön i diskrummet. Energin från ångan kan återvinnas till att värma upp inkommande vatten till nästa diskcykel. Detta kan göras genom att förse maskinen med en värmeåtervinningsenhet.

Ljudnivå (KravID: 10062), bas

Teknisk specifikation

Diskmaskinen ska ej överskrida följande ljudtrycksnivåer enligt EN 11203 eller EN 11204 eller likvärdigt: Ljudtrycksnivån för diskmaskiner ska maximalt uppgå till nivåerna enligt tabellen nedan. Ljudtrycksnivån ska mätas enligt EN 11203 eller EN 11204 eller likvärdig standard.

Produkttyp	Ljudtrycksnivå
Underbänksdiskmaskin	65dB (A)
Huvdiskmaskin	67 dB (A)
Grovdiskmaskin (med/utan granuler)	70 dB (A)
Tunnel- och banddiskmaskin	70 dB (A)
Kombidiskmaskin	70 dB (A)

Förslag till bevis

Leverantören ska på begäran kunna uppvisa något av exempelvis följande:

- * Testprotokoll, utfört i enlighet med de i kravet angivna standarderna, som visar att ljudtrycksnivåerna uppfylls.
- * Produktinformationsblad som anger ljudtrycksnivån i decibel dB(A).

Förslag till uppföljning

Kontrollera att de diskmaskiner som levererats enligt kontraktet uppfyller kravet på ljudtrycksnivå. Det kan till exempel göras genom att kontrollera produktinformationsblad alternativt genom att granska uppmätta nivåer för ljudtryck i testprotokoll. Vid mätningar ska de ha genomförts i enlighet med de standarder som anges i kravtexten, eller likvärdiga.

Motiv

Ljudnivå eller buller har inte en miljöpåverkan men påverkar arbetsmiljön. Det ljud som inte är önskvärt för en lyssnare benämner man buller. Buller kan vara hörselskadligt, störande, ge upphov till olika fysiologiska reaktioner och ge sömnstörningar. Det kan också göra att arbetsuppgifter blir svårare att genomföra och därmed försämra arbetsprestationen. En miljö med lägre ljudnivå kan möjliggöra för personer med olika funktionsförmågor att arbeta i köket. Att ta bort eller minska bullret på arbetsplatsen är önskvärt.

Utbildning för miljöanpassad användning av storköksutrustning, KravID 11507, bas

En korrekt använd utrustning minskar användningen av energi, vatten och kemikalier samt säkerställer lång livslängd på utrustningen.

Kontraktsvillkor

Leverantören ska [i samband med installation eller annan tid som bestäms av den upphandlande organisationen] genomföra mins en utbildning för kökspersonal som omfattar hur storköksutrustningen ska användas och underhållas på ett miljöanpassat sätt för att hushålla med resurser som energi, vatten och kemikalier i storköket.

Leverantören ska även tillhandahålla utbildningsmaterial som beställaren kan använda för att genomföra egna utbildningar av ny personal. Utbildningsmaterialet ska vara tillgängligt för kökspersonal med olika funktionsförmågor, till exempel i form av filmer, lättläst text eller uppläst text.

Förslag till uppföljning

- Följ upp att utbildning av kökspersonal genomförts i enlighet med kravet.
- Följ upp att leverantören tillhandahåller utbildningsmaterial samt att den avser den utrustning som köpts in. Utbildningsmaterialet ska vara tillgängligt för kökspersonal med olika funktionsförmågor.

Information

Kökspersonal behöver utbildas/informeras om hur storköksutrustningen ska användas på bästa sätt även om de inte deltog i den utbildning som genomfördes av leverantören. Det är då relevant att ha utbildningsmaterial eller material kvar i köket.

Motiv

Storköksutrustning som används optimalt är mer resurseffektiv avseende energi, vatten och kemikalier samt säkerställer att utrustningens livslängd optimeras.

Arbetsrättsliga villkor och hållbara leveranskedjor

[Arbetsrättsliga villkor enligt ILO:s kärnkonventioner, KravID 11238, bas nivå](#)

[Hållbara leveranskedjor, KravID 11239, avancerad nivå](#)